

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Centralizētais eksāmens sociālajās zinātnēs augstākajā mācību satura apguves līmenī 2025./2026.m.g.

Vita Jaunozola,
Vispārējās izglītības valsts pārbaudījumu nodaļas vecākā eksperte,
Signita Gabrāne,
Izglītības metodiķe

21.01.2026.

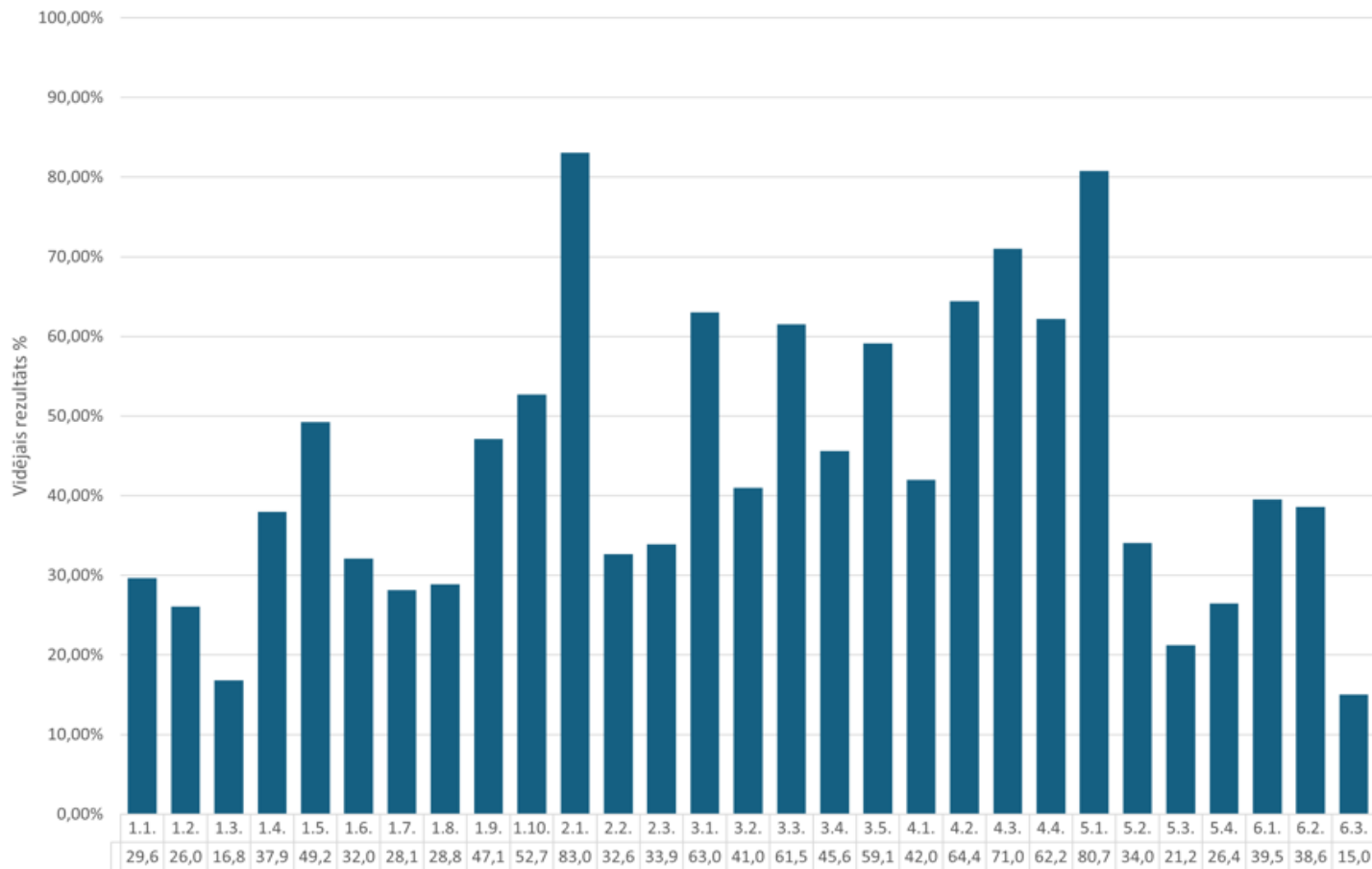

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Eksāmens sociālajās zinātnēs (augstākais mācību satura apguves līmenis)
Daļas "Zināšanas, izpratne un prasmes" uzdevumu izpilde
2024./2025. m.g.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

3.2. – kopā 3 punkti. Prognozē situācijas sekas.

Vērtē līmeņos:

3 punkti – izmantojot savas un iepriekšējā uzdevumā iegūtās zināšanas, spēj prognozēt vismaz divas sekas, konstatē cēloņsakarības, prognozē iespējamos riskus;

2 punkti – izmantojot avota informāciju un savu pieredzi, prognozē vismaz vienu seku, konstatē cēloņsakarības;

1 punkts – izmantojot savas un iepriekšējā uzdevumā iegūtās zināšanas, vispārīgi identificēt iespējamās sekas;

0 punkti – uzdevums nav pildīts vai atbilde neatbilst uzdevuma nosacījumiem.

6.3. – kopā 3 punkti.

Vērtē līmeņos:

3 punkti – noteikts vismaz viens monetārās politikas instruments, izskaidrotas vismaz divas tā radītās sekas, skaidrojumā precīzi lietoti jēdzieni;

2 punkti – noteikts vismaz viens monetārās politikas instruments, izskaidrotas 1-2 tā radītās sekas, skaidrojumā jēdzieni lietoti neprecīzi;

1 punkti – noteikts vismaz viens monetārās politikas instruments nav izskaidrotas tā radītās sekas;

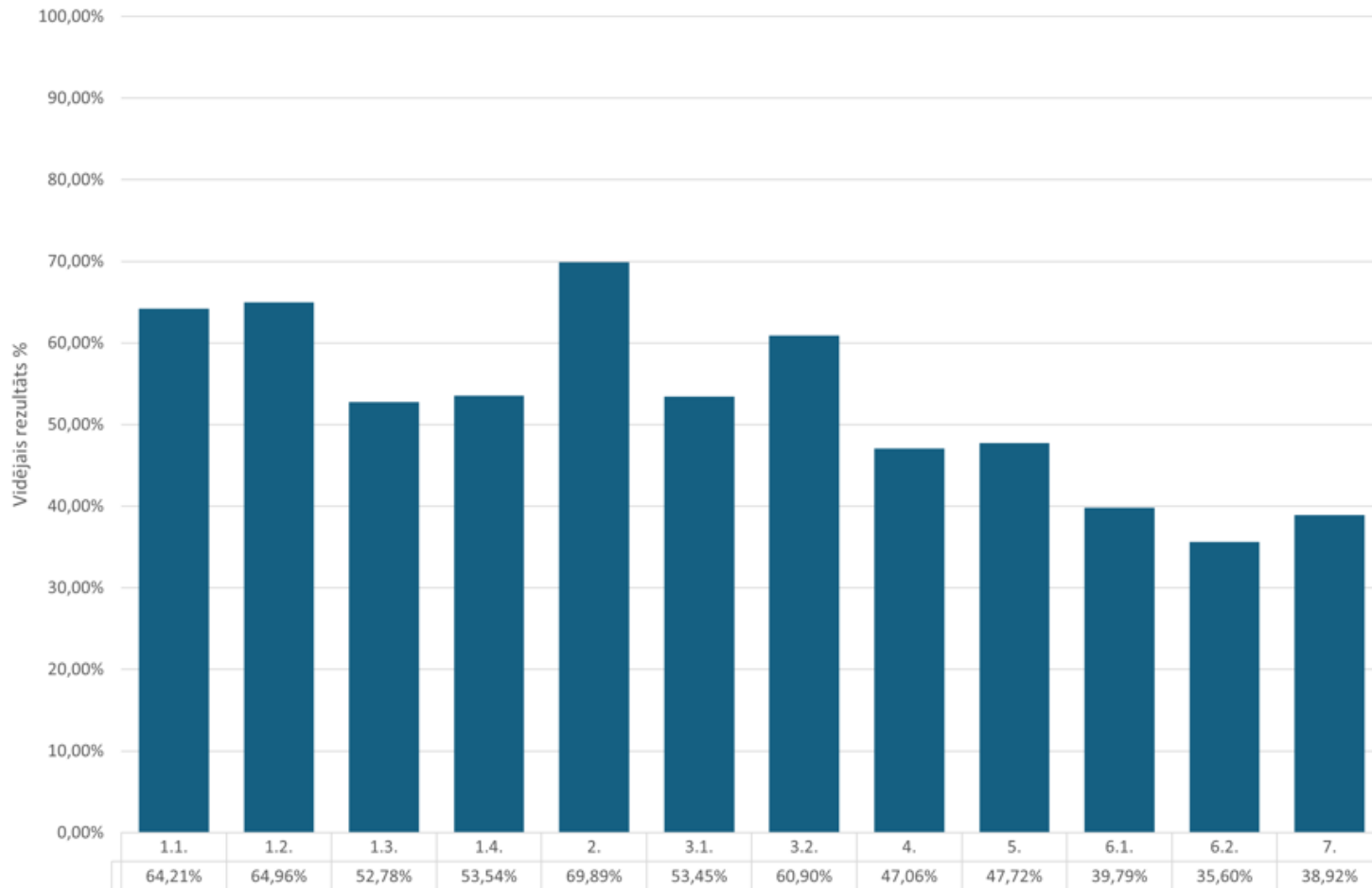
0 punktu – nav atbildēts vai sniegtā atbilde ir aplama.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Eksāmens sociālajās zinātnēs (augstākais mācību satura apguves līmenis)
Daļas "Kompleksas problēmas risināšana" uzdevumu izpilde
2024./2025. m.g.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs II

4.	Vērtē līmeņos:
4 punkti – izvēlēta gan pilsoniskā, gan institucionālā aktivitāte, to aprakstā norādīts, kā tās iespējams organizēt, lai risinātu problēmu;
3 punkti – izvēlēta gan pilsoniskā, gan institucionālā aktivitāte, viena no tām ir aprakstīta, precizējot, kā to iespējams organizēt, lai virzītu problēmas risinājumu, otra tikai nosaukta;
2 punkti – izvēlēta viena no aktivitātēm, tā aprakstīta, norādot, kā to organizēs, lai virzītu problēmas risinājumu vai izvēlētas gan | 4 |
|----|--|---|

7.	Izpratne par īstermiņa un ilgtermiņa sekām.
Vērtē līmeņos, par katru termiņu – maks. 4 punkti:
2 punkti – par katru risinājumam, jomai un termiņam atbilstošām sekām, kas precīzi atbilst kādai no izvēlētajām jomām, redzama seku atbilstība jomai, termiņam un piedāvātajam risinājumam;
1 punkts – sekas neatbilst jomai vai termiņam, bet atbilst risinājumam
vai otrādi – uzrakstītas tikai ilgtermiņa un/vai īstermiņa sekas, tās neatbilst/nav saistītas ar konkrēto jomu vai risinājumu.
0 punkti – nav izpratnes par ilgtermiņa vai īstermiņa sekām vai uzdevums nav pildīts. | 8 |
|----|---|---|

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

3. Centralizētā eksāmena darba uzbūve

4.tabula Eksāmena daļās iegūstamais punktu skaits un īpatsvars

Daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais punktu skaits	Daļas īpatsvars %	Izpildes laiks (min)
1. daļa. Zināšanas, izpratne un prasmju grupas	6	58	55	120
2. daļa. Kompleksu problēmu risināšana	8	48	45	120

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Satura modulis	Satura indikatori	Īpatsvars (%)
Taisnīga sabiedrība un valsts	Valsts pārvalde. Pilsoniskā sabiedrība. Politiskie režīmi, ideoloģijas. Ētikas un taisnīguma teorijas.	25 ± 3
Tiesiskums mūsdienu sabiedrībā	Atlasa, novērtē informāciju, konkrētu gadījumu analīzē. Tiesību normu piemērošana dažādās dzīves situācijās, tai skaitā autortiesības. Indivīdu tiesību aizsardzība. Sabiedrības mobilitāte un efektīva pārvaldīšana.	25 ± 3
Inovatīva pārvaldība un globāla konkurētspēja	Uzņēmējdarbības organizēšana, uzņēmējdarbības vide, uzņēmējdarbības konkurētspējas analīze, tai skaitā inovācijas. Ekonomikas cikla fāzes. Iekšzemes kopprodukts. Fiskālā/monetārā politika – veidi, instrumenti, sekas. Starptautiskā konkurence.	25 ± 3
Cilvēkkapitāls un ilgtspēja	Makroekonomiskā stabilitāte, ieskaitot AD-AS modeli. Darba tirgus. Valsts budžets. Starptautiskie ekonomiskie sakari, tai skaitā protekcionisms, absolūtā un salīdzinošā priekšrocības.	25 ± 3

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Skaidrošana un lietošana

Vērtēšanas kritērijs	Snieguma apraksts (4. līmenis)
Skaidro	Precīzi formulē galveno ideju, saprotami izklāsta jēdziena/teorijas nozīmi, sniedz pārskatu par dažādiem sociālajiem procesiem un to cēloņsakarībām.
Lieto kontekstam atbilstošu terminoloģiju, konceptus, atsaucas uz teorētiskām nostādnēm	Skaidro būtiskas procesa cēloņsakarības; skaidrojumā izmanto kontekstam atbilstošu terminoloģiju un nozīmīgas teorētiskās nostādnes, spriež par to izmantošanas iespējām.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Gadījuma analīze

Vērtēšanas kritērijs	Snieguma apraksts (4. līmenis)
Meklē un atlasa informāciju/ datus, novērtē tos	Precīzi atlasa daudzveidīgu, tikai uz pētāmo gadījumu attiecināmu informāciju. Iegūst datus/informāciju, korekti to nolasot neatkarīgi no attēlošanas veida, ievērojot informācijas/datu veidu un atbilstošo kontekstu.
Izvēlas un izvērtē likumsakarību gadījuma analīzei	Precīzi lieto likumsakarību, lai pilnīgi noteiktu lietas “centrālo” jautājumu, kas ir jāatrisina. Pamato, ievērojot gadījuma kontekstu, sakritības vai nesakritības starp informāciju/datiem un likumsakarību nozīmību kvalitatīva lēmuma pieņemšanā. Skaidro, kā sakritība pamato galveno likumsakarību izvēli.
Analizē un secina	Izdara loģiskus secinājumus, kas balstīti likumsakarību vai cēloņsakarību, vai pierādījumu analīzē.
Apkopo rezultātus kopsavilkumā	Skaidri un precīzi izstrādā gadījuma risinājumu, nosaka sekas. Risinājumu pamato ar attiecīgās zinātņu disciplīnas atziņām. Piedāvā skaidrojumu, kā pierādījumi pamato izstrādāto risinājumu. Pēc situācijas norāda uz risinājuma noteikšanas nepilnībām un iesaka uzlabojumus.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmens Sociālajās zinātnēs

Analītiskā spriešana

Vērtēšanas kritērijs	Snieguma apraksts (4. līmenis)
Analizē – detalizēti apskata, raksturo veselumu un tā daļas pēc kritērijiem, lai noskaidrotu tā būtiskākās īpašības, sakarības u.tml.	Skaidro apskatāmā temata kopsakarības, analīzes rezultātā demonstrē padziļinātu izpratni par tematu.
Novērtē – vērtējot, izspriežot noteikt, izsecināt kvalitāti, atbilstību noteiktām prasībām	Veido atzinumu, kas precīzi saistāms ar temata analīzē doto skaidrojumu, un sniedz padziļinātu redzējumu temata kontekstā.
Secina – veido atzinumu, pamatojoties uz iegūtajiem faktiem, iepriekš veiktu analīzi, cēloņsakarībām u. c.	Izveido skaidrus, loģiski strukturētus secinājumus, kas atbilst analizējamajam tematam un sniedz padziļinātu ieskatu temata kontekstā.

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Tikai kopā darot, var sasniegt labu rezultātu.

Paldies!

Jautājumi, ierosinājumi:
vita.jaunozola@viaa.gov.lv

21.01.2026.

